

▼B**DYREKTYWA 2000/54/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO
I RADY**

z dnia 18 września 2000 r.

**w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym
z narażeniem na działanie czynników biologicznych w miejscu pracy
(siódma dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1
dyrektywy 89/391/EWG)**

ROZDZIAŁ I

PRZEPISY OGÓLNE

*Artykuł 1***Cel**

1. Niniejsza dyrektywa ma na celu ochronę pracowników przed ryzykiem dla ich zdrowia i bezpieczeństwa, łącznie z zapobieganiem takiemu ryzyku, powstającym lub mogącym powstać w wyniku narażenia na działanie czynników biologicznych w miejscu pracy.

Ustanawia ona poszczególne wymogi minimalne w tej dziedzinie.

2. Dyrektywę 89/391/EWG stosuje się w pełni do całego obszaru, określonego w ust. 1, z zastrzeżeniem dla bardziej rygorystycznych i/lub szczegółowych przepisów, zawartych w niniejszej dyrektywie.

3. Niniejszą dyrektywę stosuje się z zastrzeżeniem dla przepisów dyrektywy Rady 90/219/EWG ⁽¹⁾ oraz dyrektywy Rady 90/220/EWG ⁽²⁾.

*Artykuł 2***Definicje**

Do celów niniejszej dyrektywy:

- a) „czynniki biologiczne” oznaczają drobnoustroje, włącznie z tymi, które zostały zmodyfikowane genetycznie, hodowle komórkowe i wewnętrzne pasożyty ludzkie, mogące być przyczyną zakażenia i alergii lub zatrucia;
- b) „drobnoustroje” oznaczają komórkowe i bezkomórkowe jednostki mikrobiologiczne, zdolne do replikacji lub przenoszenia materiału genetycznego;
- c) „hodowle komórkowe” oznaczają hodowlę *in vitro* komórek pochodzących z organizmów wielokomórkowych.

„Czynniki biologiczne” klasyfikuje się w czterech grupach ryzyka zgodnie z ich poziomem ryzyka zakażenia:

⁽¹⁾ Dyrektywa Rady 90/219/EWG z dnia 23 kwietnia 1990 r. w sprawie ograniczonego używania mikroorganizmów modyfikowanych genetycznie (Dz.U. L 117 z 8.5.1990, str. 1). Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 98/81/WE (Dz.U. L 330 z 5.12.1998, str. 13).

⁽²⁾ Dyrektywa Rady 90/220/EWG z dnia 23 kwietnia 1990 r. w sprawie świadomego uwalniania do środowiska naturalnego organizmów modyfikowanych genetycznie (Dz.U. L 117 z 8.5.1990, str. 15). Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 97/35/WE (Dz.U. L 169 z 27.6.1997, str. 72).

▼B

1. czynnik biologiczny należący do grupy 1 oznacza taki, poprzez który wywołanie choroby u ludzi jest mało prawdopodobne;
2. czynnik biologiczny należący do grupy 2 oznacza taki, który może wywoływać chorobę u ludzi i może być niebezpieczny dla pracowników; jego rozprzestrzenienie się na teren Wspólnoty jest mało prawdopodobne; skuteczna profilaktyka lub leczenie są możliwe;
3. czynnik biologiczny należący do grupy 3 oznacza taki, który może wywoływać ciężką chorobę u ludzi i może stanowić poważne niebezpieczeństwo dla pracowników; istnieje ryzyko jego rozprzestrzenienia na terenie Wspólnoty, lecz zazwyczaj skuteczna profilaktyka lub leczenie są możliwe;
4. czynnik biologiczny należący do grupy 4 oznacza taki, który wywołuje ciężką chorobę u ludzi i stanowi poważne niebezpieczeństwo dla pracowników; istnieje wysokie ryzyko jego rozprzestrzenienia na terenie Wspólnoty; zazwyczaj skuteczna profilaktyka lub leczenie nie są możliwe.

*Artykuł 3***Zakres — oszacowanie i ocena ryzyka**

1. Niniejsza dyrektywa dotyczy czynności, podczas których pracownicy w wyniku wykonywania pracy są lub mogą być potencjalnie narażeni na działanie czynników biologicznych.

2. W przypadku jakiegokolwiek czynności mogącej stwarzać ryzyko wystąpienia narażenia na działanie czynników biologicznych należy ustalić rodzaj, stopień oraz czas trwania narażenia pracowników w celu umożliwienia oceny stopnia wszelkiego zagrożenia dla zdrowia lub bezpieczeństwa pracowników oraz ustanowienia środków ostrożności, które należy podjąć.

W przypadku czynności wiążących się z narażeniem na działanie kilku grup czynników biologicznych, ryzyko określane jest na podstawie zagrożeń wywoływanych przez wszystkie obecne niebezpieczne czynniki biologiczne.

Ocena powinna być odnawiana regularnie oraz w każdym przypadku, gdy następuje jakakolwiek zmiana warunków, mogąca wpłynąć na narażenie pracowników na działanie czynników biologicznych.

Pracodawca musi na żądanie właściwych władz przedstawić informacje, na podstawie których przeprowadzono ocenę.

3. Ocenę określoną w ust. 2 przeprowadza się na podstawie wszystkich dostępnych informacji z uwzględnieniem:

- a) klasyfikacji czynników biologicznych stanowiących lub mogących stanowić niebezpieczeństwo dla zdrowia ludzi, określonych w art. 18;
- b) zaleceń właściwych władz wskazujących na konieczność kontroli czynników biologicznych w celu ochrony zdrowia pracowników, jeżeli w wyniku wykonywania pracy pracownicy są lub mogą być narażeni na działanie takich czynników biologicznych;
- c) informacji na temat chorób, które mogą wystąpić w następstwie pracy wykonywanej przez pracownika;
- d) potencjalnego działania alergizującego lub toksycznego, występującego w wyniku wykonywanej przez pracownika pracy;

▼B

- e) wiedzy na temat choroby na którą stwierdzono, że cierpi pracownik i która ma bezpośredni związek z jego pracą.

*Artykuł 4***Stosowanie poszczególnych artykułów w odniesieniu do oceny ryzyka**

1. Jeżeli wyniki oceny, określonej w art. 3, wskazują występowanie narażenia i/lub potencjalnego narażenia na czynnik biologiczny grupy 1, bez rozpoznanego ryzyka zdrowotnego dla pracowników, nie stosuje się art. 5—17 i art. 19.

Jednakże stosuje się pkt 1 załącznika VI.

2. Jeżeli wyniki oceny, określonej w art. 3, wskazują, że działalność nie przewiduje świadomego zamiaru pracy lub kontaktu z czynnikami biologicznymi, lecz może skutkować narażeniem pracowników na działanie czynnika biologicznego, jak w przypadku działalności, których wykaz znajduje się w załączniku I, stosuje się art. 5, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, chyba że wyniki oceny, określonej w art. 3, wskazują na brak takiej konieczności.

ROZDZIAŁ II

OBOWIĄZKI PRACODAWCY*Artykuł 5***Zastąpienie**

Jeżeli rodzaj działalności na to pozwala, pracodawca unika stosowania szkodliwego czynnika biologicznego poprzez jego zastąpienie innym czynnikiem biologicznym, który zgodnie z jego warunkami użytkowania nie jest niebezpieczny lub jest mniej niebezpieczny dla zdrowia pracowników, w odpowiednim przypadku, z uwzględnieniem aktualnego stanu wiedzy.

*Artykuł 6***Zmniejszanie ryzyka**

1. W przypadku, gdy wynik oceny, określonej w art. 3, wskazuje na wystąpienie ryzyka dla zdrowia lub bezpieczeństwa pracowników, należy przeciwdziałać narażeniu pracowników.

2. W przypadku, gdy nie jest to technicznie wykonalne, uwzględniając rodzaj działalności oraz ocenę ryzyka, określoną w art. 3, w celu właściwej ochrony zdrowia i bezpieczeństwa zainteresowanych pracowników, ryzyko narażenia musi być zmniejszane do najniższego koniecznego poziomu, w szczególności poprzez następujące środki, które należy podjąć w świetle wyników oceny, określonej w art. 3:

- a) utrzymywanie jak najniższej liczby pracowników narażonych lub potencjalnie narażonych;
- b) zaprojektowanie przebiegu pracy oraz środków nadzoru przemysłowego w taki sposób, aby uniknąć lub zminimalizować uwalnianie się czynników biologicznych w miejscu pracy;

▼ B

- c) środki ochrony zbiorowej i/lub w przypadku, gdy w inny sposób nie można uniknąć narażenia, indywidualne środki ochrony;
- d) środki higieny zgodne z celem zapobiegania lub redukcji przypadkowego przeniesienia bądź uwolnienia czynnika biologicznego poza miejsce pracy;
- e) stosowanie znaku zagrożenia biologicznego przedstawionego w załączniku II oraz innych istotnych znaków ostrzegawczych;
- f) sporządzanie planów postępowania na wypadek awarii z udziałem czynników biologicznych;
- g) przeprowadzanie testów, tam gdzie jest to konieczne i technicznie wykonalne, na obecność czynników biologicznych stosowanych w pracy, poza pierwotnym miejscem fizycznego zamknięcia;
- h) środki bezpiecznego pobierania, składowania oraz usuwania odpadów przez pracowników, łącznie z zastosowaniem bezpiecznych i możliwych do zidentyfikowania pojemników, w miarę potrzeb po odpowiednim przetworzeniu;
- i) procedury bezpiecznego obchodzenia się z czynnikami biologicznymi i ich transportu w obrębie miejsca pracy.

*Artykuł 7***Informacja dla właściwych władz**

1. W przypadku, gdy wyniki oceny, określonej w art. 3, wskazują na ryzyko dla zdrowia i bezpieczeństwa pracowników, pracodawca na żądanie właściwych władz udostępnia odpowiednie informacje dotyczące:

- a) wyników przeprowadzonej oceny;
- b) czynności, podczas których pracownik jest lub może być narażony na działanie czynników biologicznych;
- c) liczby pracowników narażonych;
- d) nazwiska i kwalifikacji osoby odpowiedzialnej za bezpieczeństwo i zdrowie w miejscu pracy;
- e) podjętych środków zapobiegawczych i ochronnych, łącznie ze stosowanymi procedurami i metodami pracy;
- f) planu awaryjnego dla ochrony pracowników przed narażeniem na czynnik biologiczny grupy 3 lub 4, do którego może dojść w wyniku utraty hermetyczności.

2. Pracodawcy niezwłocznie informują właściwe władze o każdej awarii lub wypadku, które mogły spowodować uwolnienie się czynnika biologicznego i które mogły wywołać poważne zakażenie i/lub chorobę u ludzi.

3. Lista, określona w art. 11, oraz karty zdrowia pacjenta, określone w art. 14, zostają udostępniane właściwym władzom w przypadkach zakończenia działalności przedsiębiorstwa, zgodnie z prawem krajowym i/lub praktyką.

▼ B*Artykuł 8***Higiena i ochrona indywidualna**

1. W przypadku wszystkich działalności, w których istnieje ryzyko dla zdrowia i bezpieczeństwa pracowników związane z pracą z czynnikami biologicznymi, pracodawca jest zobowiązany podjąć właściwe środki ostrożności w celu zapewnienia, że:

- a) pracownicy nie spożywają posiłków lub napojów w miejscach pracy, w których występuje ryzyko skażenia czynnikami biologicznymi;
- b) pracownicy są wyposażeni w odpowiednią odzież ochronną lub inną odpowiednią odzież specjalną;
- c) pracownicy mają zapewnione odpowiednie i właściwe łazienki i toalety, które mogą być wyposażone w urządzenia do przemywania oczu i i/lub środki odkażające skórę;
- d) wszelkie konieczne wyposażenie ochronne jest:
 - prawidłowo przechowywane w wyraźnie określonym miejscu,
 - sprawdzane i czyszczone, jeżeli to możliwe przed i w każdym przypadku po użyciu,
 - naprawiane w przypadku usterki lub wymieniane przed dalszym użyciem;
- e) ustalone są procedury pobierania, obchodzenia się z i przetwarzania próbek pochodzenia ludzkiego bądź zwierzęcego.

2. Odzież robocza oraz wyposażenie ochronne, w tym odzież ochronna określona w ust. 1, które mogą ulec skażeniu czynnikami biologicznymi, muszą być usuwane w chwili opuszczania miejsca pracy i przed podjęciem środków, określonych w akapicie drugim, przechowywane oddzielnie od innej odzieży.

Pracodawca musi zapewnić, że taka odzież oraz wyposażenie ochronne są odkażone i oczyszczone lub, w razie konieczności, zniszczone.

3. Pracownicy nie mogą być obciążani kosztami środków, określonych w ust. 1 i 2.

*Artykuł 9***Informacja oraz szkolenie pracowników**

1. Pracodawca podejmuje właściwe środki w celu zapewnienia pracownikom i/lub jakimkolwiek przedstawicielom pracowników w przedsiębiorstwie lub zakładzie odpowiedniego i właściwego szkolenia, opartego o wszystkie dostępne informacje, w szczególności w formie informacji i instrukcji dotyczących:

- a) potencjalnego ryzyka dla zdrowia;
- b) środków ostrożności, które należy podjąć w celu zapobieżenia narażeniu;
- c) wymagań higieny;
- d) noszenia i stosowania wyposażenia i odzieży ochronnej;
- e) kroków, które pracownicy powinni podjąć w razie wypadków lub dla zapobieżenia wypadkowi.

▼B

2. Szkolenie jest:
 - a) przeprowadzane przed podjęciem pracy związanej z kontaktem z czynnikami biologicznymi;
 - b) dostosowywane, aby wziąć pod uwagę nowe lub zmienione ryzyko; oraz
 - c) powtarzane okresowo, w miarę potrzeb.

*Artykuł 10***Informowanie pracownika w szczególnych przypadkach**

1. Pracodawca dostarcza pracownikom pisemne instrukcje w miejscu pracy i, w miarę potrzeb, umieszcza uwagi, które obejmują przynajmniej informacje o procedurze postępowania w razie:

- a) poważnej awarii lub wypadku związanego z obchodzeniem się z czynnikiem biologicznym;
- b) obchodzenia się z czynnikiem biologicznym grupy 4.

2. Pracownicy niezwłocznie zgłaszają każdą awarię lub wypadek związany z obchodzeniem się z czynnikiem biologicznym przełożonemu lub osobie odpowiedzialnej za bezpieczeństwo i zdrowie w miejscu pracy.

3. Pracodawcy niezwłocznie informują pracowników lub wszelkich przedstawicieli pracowników o każdej awarii lub wypadku, który mógł spowodować uwolnienie się czynnika biologicznego i który mógł być przyczyną poważnego zakażenia ludzi i/lub choroby.

Dodatkowo, w razie zaistnienia poważnej awarii lub wypadku, pracodawcy informują tak szybko jak to jest możliwe pracowników lub przedstawicieli pracowników w przedsiębiorstwie lub zakładzie o jego przyczynach oraz o podjętych i proponowanych środkach, mających na celu opanowanie sytuacji.

4. Każdy pracownik posiada dostęp do informacji na temat wykazu, określonego w art. 11, który dotyczy go osobiście.

5. Pracownicy lub przedstawiciele pracowników w przedsiębiorstwie lub zakładzie mają dostęp do anonimowych informacji zbiorczych.

6. Pracodawcy dostarczają pracownikom i/lub ich przedstawicielom, na ich żądanie, informacje przewidziane w art. 7 ust. 1.

*Artykuł 11***Wykaz pracowników narażonych**

1. Pracodawca posiada wykaz pracowników narażonych na czynniki biologiczne grupy 3 i/lub 4, ze wskazaniem rodzaju wykonywanej pracy oraz, gdy to możliwe, czynnika biologicznego, na którego działanie pracownik był narażony, jak również, w miarę potrzeb, zapisy przypadków narażenia, awarii oraz wypadków.

▼B

2. Wykaz określony w ust. 1 przechowywany jest przez co najmniej 10 lat od momentu zakończenia narażenia, zgodnie z prawem krajowym i praktyką.

W przypadku tych narażeń, które mogą skutkować zakażeniami:

- a) czynnikami biologicznymi mogącymi wywołać zakażenie chroniczne lub ukryte;
- b) które, w świetle obecnej wiedzy, są niemożliwe do zdiagnozowania do czasu rozwinięcia się choroby po wielu latach;
- c) o wyjątkowo długim okresie inkubacji, zanim choroba się rozwinie;
- d) które prowadzą do choroby, która czasami nawraca w długim okresie czasu pomimo leczenia; lub
- e) mogącymi powodować poważne, długookresowe powikłania;

wykaz przechowywany jest przez odpowiednio dłuższy czas, do 40 lat od momentu zaistnienia ostatniego odnotowanego przypadku narażenia.

3. Lekarz, określony w art. 14, i/lub właściwy organ ds. zdrowia i bezpieczeństwa w miejscu pracy oraz jakakolwiek inna osoba odpowiedzialna za zdrowie i bezpieczeństwo w miejscu pracy posiadają dostęp do wykazu, określonego w ust. 1.

*Artykuł 12***Konsultacje i udział pracowników**

Konsultacje i udział pracowników i/lub ich przedstawicieli w związku ze sprawami objętymi niniejszą dyrektywą odbywają się zgodnie z art. 11 dyrektywy 89/391/EWG.

*Artykuł 13***Zgłoszenie właściwej władzy**

1. Upřednie zgłoszenie jest przedstawiane właściwym władzom w przypadku użycia po raz pierwszy:

- a) czynników biologicznych grupy 2;
- b) czynników biologicznych grupy 3;
- c) czynników biologicznych grupy 4.

Zgłoszenia dokonuje się przynajmniej 30 dni przed rozpoczęciem pracy.

Z zastrzeżeniem ust. 2, upředniego zgłoszenia dokonuje się również w przypadku użycia po raz pierwszy każdego kolejnego czynnika biologicznego grupy 4 oraz każdego kolejnego, nowego czynnika biologicznego grupy 3 w przypadku, gdy pracodawca samodzielnie tymczasowo klasyfikuje czynnik biologiczny.

2. Od laboratoriów świadczących usługi diagnostyczne w odniesieniu do czynników biologicznych grupy 4 wymaga się dokonania jedynie wstępnego zgłoszenia o swoim zamiarze.

3. Ponowne zgłoszenie musi również mieć miejsce w każdym przypadku, gdy zachodzą istotne zmiany mające znaczenie dla bezpieczeństwa i zdrowia w miejscu pracy, dotyczące trybów lub procedur, które czynią zgłoszenie nieaktualnym.

▼B

4. Zgłoszenie, określone w ust. 1, 2 i 3, zawiera:
 - a) nazwę i adres przedsiębiorstwa i/lub zakładu;
 - b) nazwisko i stanowisko osoby odpowiedzialnej za bezpieczeństwo i zdrowie w miejscu pracy;
 - c) wyniki oceny, określonej w art. 3;
 - d) gatunek czynnika biologicznego;
 - e) środki ochrony i zapobiegawcze, które są przewidywane.

ROZDZIAŁ III

PRZEPISY RÓŻNE

*Artykuł 14***Kontrola zdrowotna**

1. Państwa Członkowskie ustanawiają, zgodnie z przepisami krajowymi i praktyką, zasady prowadzenia właściwej kontroli zdrowotnej pracowników, w stosunku do których w wyniku oceny, określonej w art. 3, stwierdzono występowanie ryzyka dla zdrowia lub bezpieczeństwa.

2. Zasady, określone w ust. 1, umożliwiają każdemu pracownikowi poddanie się w miarę potrzeb odpowiedniej kontroli zdrowotnej:

- a) przed narażeniem;
- b) w regularnych odstępach czasowych po nim.

Zasady te bezpośrednio umożliwiają wdrożenie środków higieny indywidualnej i zawodowej.

3. Ocena, określona w art. 3, powinna wskazywać tych pracowników, w stosunku do których wymagane może być podjęcie szczególnych środków ostrożności.

Tam, gdzie jest to konieczne, skuteczne szczepionki powinny być udostępnione pracownikom, którzy nie są już uodpornieni na czynniki biologiczne, na których działanie są lub mogą być narażeni.

Gdy pracodawcy udostępniają szczepionki, powinni wziąć pod uwagę rekomendowany kodeks zasad postępowania, ustanowiony w załączniku VII.

Jeżeli zostaje stwierdzone, że pracownik cierpi z powodu zakażenia i/lub choroby, która może być skutkiem narażenia, lekarz lub organ odpowiedzialny za kontrolę zdrowotną pracowników proponuje przeprowadzenie takiej kontroli pozostałym pracownikom, którzy byli podobnie narażeni.

W takim przypadku przeprowadza się ponowną ocenę ryzyka narażenia zgodnie z art. 3.

4. W przypadku przeprowadzenia kontroli zdrowotnej, karta zdrowia pacjenta jest przechowywana przez okres przynajmniej 10 lat od zakończenia narażenia, zgodnie z krajowym prawem i praktyką.

▼ B

W wyjątkowych przypadkach, określonych w art. 11 ust. 2 akapit drugi, karta zdrowia pacjenta przechowywana jest przez odpowiednio dłuższy czas, aż do 40 lat od momentu ostatniego odnotowanego przypadku narażenia.

5. Lekarz lub władza odpowiedzialna za kontrolę zdrowotną proponuje wszelkie środki ochronne lub zapobiegawcze, które powinny być podjęte w odniesieniu do poszczególnych pracowników.

6. Pracownikom muszą zostać zapewnione informacje oraz poradnictwo na temat kontroli zdrowotnej, której mogą być poddani po zakończeniu narażenia.

7. Zgodnie z krajowymi przepisami i/lub praktyką:

a) pracownicy mają dostęp do wyników kontroli zdrowotnej, które ich dotyczą; oraz

b) zainteresowani pracownicy lub pracodawca mogą żądać wglądu do wyników kontroli zdrowotnej.

8. Praktyczne zalecenia dotyczące kontroli zdrowotnej pracowników są zawarte w załączniku IV.

9. Wszystkie przypadki zgonów lub zachorowań uznane, zgodnie z krajowymi przepisami i/lub praktyką, za wynikające z zawodowego narażenia na czynniki biologiczne zgłasza się właściwej władzy.

Artykuł 15

Zakłady opieki zdrowotnej i weterynaryjnej inne niż laboratoria diagnostyczne

1. Dla przeprowadzenia oceny, określonej w art. 3, należy zwrócić szczególną uwagę na:

a) brak pewności w stosunku do występowania czynników biologicznych u pacjentów lub zwierząt oraz w materiale i próbkach od nich pobranych;

b) niebezpieczeństwo ze strony czynników biologicznych o których wiadomo, że są obecne lub których obecność jest podejrzewana u pacjentów lub u zwierząt oraz w materiałach i próbkach od nich pobranych;

c) ryzyko wynikające z rodzaju pracy.

2. W zakładach opieki zdrowotnej i weterynaryjnej podejmuje się właściwe środki w celu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników, których to dotyczy.

Środki, które się podejmuje, obejmują w szczególności:

a) stworzenie odpowiedniego systemu procedur odkażania i dezynfekcji; oraz

b) wprowadzenie procedur pozwalających na usuwanie i obchodzenie się ze skażonymi odpadami bez ryzyka.

3. W izolatkach, w których znajdują się zarażeni ludzie bądź zwierzęta, u których istnieje lub podejrzewa się zarażenie czynnikami biologicznymi z grupy 3 lub 4, w celu zminimalizowania ryzyka zarażenia wybiera się środki hermetyczności spośród wymienionych w załączniku V kolumna A.

▼ B*Artykuł 16***Szczególne środki dla procesów przemysłowych, laboratoriów oraz pomieszczeń dla zwierząt**

1. Następujące środki należy podjąć w laboratoriach, w tym w laboratoriach diagnostycznych oraz w pomieszczeniach dla zwierząt laboratoryjnych, które zostały celowo zainfekowane czynnikami biologicznymi z grup 2, 3 lub 4 lub które są nosicielami lub podejrzane są o nosicielstwo takich czynników.

- a) Laboratoria, które prowadzą prace, wymagające obchodzenia się z czynnikami biologicznymi z grup 2, 3 lub 4 do celów badawczych, rozwoju, edukacyjnych lub diagnostycznych, przyjmują środki bezpieczeństwa zgodnie z załącznikiem V, w celu zminimalizowania ryzyka zakażenia.
- b) W wyniku przeprowadzonej oceny, określonej w art. 3, zostaną określone środki zgodnie z załącznikiem V, po ustaleniu stopnia hermetyczności wymaganego dla poszczególnych czynników biologicznych, według stopnia ryzyka.

Czynności związane z obchodzeniem się z czynnikiem biologicznym muszą być prowadzone:

- jedynie w miejscach pracy do tego wyznaczonych odpowiadających przynajmniej stopniowi hermetyczności 2, dla czynnika biologicznego grupy 2,
 - jedynie w miejscach pracy do tego wyznaczonych odpowiadających przynajmniej stopniowi hermetyczności 3, dla czynnika biologicznego grupy 3,
 - jedynie w miejscach pracy do tego wyznaczonych odpowiadających przynajmniej stopniowi hermetyczności 4, dla czynnika biologicznego grupy 4.
- c) Laboratoria, obchodzące się z materiałami, w odniesieniu do których istnieje niepewność w kwestii obecności czynników biologicznych, mogących wywoływać choroby u ludzi, a których celem nie jest prowadzenie badań nad tymi czynnikami jako takimi (tj. prowadzenia hodowli lub gromadzenia) powinny przyjąć przynajmniej stopień hermetyczności 2. Stopnie hermetyczności 3 lub 4 muszą być stosowane, w miarę potrzeb, jeżeli wiadomo lub podejrzewa się, że jest to konieczne, z wyjątkiem sytuacji, gdy wytyczne właściwych władz krajowych wskazują, że w pewnych wypadkach wystarczające jest zachowanie niższego poziomu strefy bezpieczeństwa.

2. W odniesieniu do procesów przemysłowych w trakcie, których stosowane są czynniki biologiczne grupy 2, 3 lub 4, następujące środki muszą być podjęte:

- a) Zasady bezpieczeństwa wymienione w ust. 1 lit. b) akapit drugi stosuje się również do procesów przemysłowych, na podstawie praktycznych środków oraz właściwych procedur podanych w załączniku VI.
- b) Zgodnie z oceną ryzyka zastosowania związanego z wykorzystaniem grup 2, 3 lub 4 czynników biologicznych, właściwe władze mogą zdecydować o podjęciu odpowiednich środków, które muszą być stosowane w wykorzystaniu przemysłowym takich czynników biologicznych.

▼B

3. Wszystkie czynności objęte ust. 1 i 2, odnośnie do których nie jest możliwe przeprowadzenie rozstrzygającej oceny czynnika biologicznego, lecz po przeanalizowaniu których wydaje się, że zastosowanie tego czynnika może być związane z poważnym ryzykiem dla zdrowia pracowników, mogą być prowadzone wyłącznie na stanowiskach pracy odpowiadających co najmniej stopniowi hermetyczności 3.

*Artykuł 17***Wykorzystanie danych**

Komisja posiada pełny dostęp do sposobu wykorzystania przez właściwe władze krajowe informacji, określonych w art. 14 ust. 9.

*Artykuł 18***Klasyfikacja czynników biologicznych**

1. Klasyfikacja Wspólnoty jest oparta na definicjach zawartych w art. 2 akapit drugi pkt 2—4 (grupy 2—4).
2. Do czasu ukończenia klasyfikacji Wspólnoty, Państwa Członkowskie klasyfikują czynniki biologiczne, które stanowią lub mogą stanowić zagrożenie dla ludzkiego zdrowia, na podstawie definicji zawartych w art. 2 akapit drugi pkt 2—4 (grupy 2—4).
3. Jeżeli poddawany ocenie czynnik biologiczny nie może być jednoznacznie sklasyfikowany w jednej z grup określonych w art. 2 akapit drugi, należy go sklasyfikować w najwyższej grupie ryzyka spośród możliwych do wyboru.

*Artykuł 19***Załączniki**

Dostosowania czysto techniczne, dotyczące załączników, uwzględniające osiągnięcia postępu technicznego, zmiany przepisów międzynarodowych lub specyfikacji oraz nowe osiągnięcia w zakresie czynników biologicznych przyjmowane są zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 17 dyrektywy 89/391/EWG.

*Artykuł 20***Powiadomienie Komisji**

Państwa Członkowskie przekazują Komisji teksty przepisów prawa krajowego, które przyjmują w zakresie objętym niniejszą dyrektywą.

*Artykuł 21***Uchylenie**

Dyrektywa 90/679/EWG, zmieniona dyrektywami określonymi w załączniku VIII część A, traci moc z zastrzeżeniem dla zobowiązań Państw Członkowskich w zakresie ostatecznych terminów transpozycji, określonych w załączniku VIII część B.

Odniesienia do uchylonej dyrektywy są formułowane jako odniesienia do niniejszej dyrektywy oraz są skorelowane zgodnie z tabelą współzależności wymienioną w załączniku IX.

▼B

Artykuł 22

Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich*.

Artykuł 23

Adresaci

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do Państw Członkowskich.

▼ M1*ZALĄCZNIK I***ORIENTACYJNY WYKAZ RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI****(art. 4 ust. 2)***Uwaga wstępna*

W przypadku gdy wynik oceny ryzyka, przeprowadzonej zgodnie z art. 3 i art. 4 ust. 2 niniejszej dyrektywy, wskazuje na narażenie niezamierzone na czynniki biologiczne, mogą istnieć rodzaje działalności, nieuwzględnione w niniejszym załączniku, które należy wziąć pod uwagę.

1. Praca w zakładach produkcji żywności.
2. Praca w rolnictwie.
3. Praca, w trakcie której dochodzi do kontaktu ze zwierzętami lub produktami pochodzenia zwierzęcego.
4. Praca w służbie zdrowia, w tym w jednostkach odizolowanych oraz jednostkach wykonujących badania pośmiertne.
5. Praca w laboratoriach klinicznych, weterynaryjnych lub diagnostycznych, z wyłączeniem mikrobiologicznych laboratoriów diagnostycznych.
6. Praca w zakładach przetwarzania odpadów.
7. Praca przy urządzeniach oczyszczania ścieków.

▼B

ZAŁĄCZNIK II

ZNAK ZAGROŻENIA BIOLOGICZNEGO

(art. 6 ust. 2 lit. e))

▼ **M1***ZAŁĄCZNIK III***KLASYFIKACJA WSPÓLNOTOWA****(art. 2 akapit drugi i art. 18)**

UWAGI WPROWADZAJĄCE

1. Zgodnie z zakresem niniejszej dyrektywy do wykazu włączone zostają jedynie czynniki o znanej zakaźności dla ludzi.

W stosownych przypadkach podane są oznaczenia toksycznego lub alergizującego potencjału tych czynników.

Wyłączone zostają patogeny zwierzęce i roślinne, o których wiadomo, że nie mają wpływu na ludzi.

Przy tworzeniu niniejszego wykazu sklasyfikowanych czynników biologicznych nie uwzględniono mikroorganizmów modyfikowanych genetycznie.

2. Wykaz sklasyfikowanych czynników biologicznych jest oparty na wpływie tych czynników na zdrowych pracowników.

Nie bierze się pod uwagę szczególnego wpływu na osoby o zwiększonej podatności, np. z takich powodów jak istniejące choroby, przyjmowanie leków, upośledzona odporność, ciąża lub karmienie piersią.

Dodatkowe ryzyko dla tych pracowników powinno być wzięte pod uwagę jako część oceny ryzyka wymaganej niniejszą dyrektywą.

W niektórych procesach przemysłowych, pracach laboratoryjnych lub pracach związanych ze zwierzętami, w czasie których występuje narażenie lub możliwość narażenia na czynniki biologiczne grupy 3 lub 4, wszystkie zastosowane techniczne środki ostrożności muszą być zgodne z art. 16 dyrektywy.

3. Czynniki biologiczne, które nie zostały zaklasyfikowane do grup 2–4 tego wykazu, nie są domyślnie klasyfikowane do grupy 1.

W przypadku rodzajów, w odniesieniu do których przynajmniej jeden gatunek jest chorobotwórczy dla ludzi, wykaz obejmuje gatunki, o których wiadomo, że są najczęściej odpowiedzialne za choroby, wraz z bardziej ogólnym odniesieniem do faktu, że inne gatunki tego samego rodzaju mogą mieć wpływ na zdrowie.

Gdy w wykazie sklasyfikowanych czynników biologicznych wymieniony jest cały rodzaj, oznacza to, że gatunki i szczepy, o których wiadomo, że nie są chorobotwórcze, są wyłączone.

4. Gdy szczep jest atenuowany lub stracił znane geny wirulencji, wówczas nie ma konieczności potrzeby stosowania środków hermetyczności wymaganych przez klasyfikację jego szczepu macierzystego, z zastrzeżeniem właściwej oceny dla ryzyka w miejscu pracy.

Odnosi się to do sytuacji, gdy taki szczep ma być na przykład zastosowany jako produkt lub część produktu o przeznaczeniu profilaktycznym lub terapeutycznym.

5. Nomenklatura sklasyfikowanych czynników stosowana do stworzenia niniejszego wykazu odzwierciedla najnowsze międzynarodowe ustalenia w zakresie taksonomii i nomenklatury czynników i jest z nimi zgodna w chwili jego tworzenia.

▼ M1

6. Wykaz sklasyfikowanych czynników biologicznych odzwierciedla stan wiedzy w chwili jego tworzenia.

Będzie ona niezwłocznie uaktualniona, w przypadku gdy nie będzie odzwierciedlać najnowszego stanu wiedzy.

7. Państwa członkowskie są zobowiązane zapewnić, by wszystkie wirusy, które dotychczas wyizolowano u ludzi, a które nie zostały poddane ocenie i umieszczone w niniejszym załączniku, były sklasyfikowane co najmniej w grupie 2, z wyjątkiem przypadków, gdy państwa członkowskie posiadają dowody, że istnieje małe prawdopodobieństwo wywołania przez dane wirusy choroby u ludzi.
8. Niektóre czynniki biologiczne zaklasyfikowane do grupy 3, oznaczone na załączonym wykazie dwiema gwiazdkami (**), mogą stwarzać ograniczone ryzyko zakażenia dla pracowników, gdyż nie są zazwyczaj zakaźne drogą powietrzną.

Państwa członkowskie dokonują oceny środków hermetyczności, które mają być stosowane w odniesieniu do takich czynników, biorąc pod uwagę charakter konkretnych działań, o których mowa, oraz ilość danego czynnika, w celu ustalenia, czy w szczególnych okolicznościach niektóre z tych środków mogą zostać pominięte.

9. Wymagania dotyczące stosowania środków hermetyczności wynikające z klasyfikacji pasożytów stosuje się jedynie do tych etapów cyklu życiowego pasożyta, w których jest on zakaźny dla ludzi w miejscu pracy.
10. Wykaz ten zawiera również oddzielne oznaczenia w przypadkach, gdy prawdopodobne jest wywoływanie przez czynniki biologiczne reakcji alergicznych lub toksycznych, gdy dostępna jest skuteczna szczepionka lub gdy wskazane jest przechowywanie wykazu narażonych pracowników przez okres dłuższy niż 10 lat.

Oznaczenia te są uwidocznione następującymi literami:

A: Możliwe efekty alergiczne

D: Wykaz pracowników narażonych na działanie tego czynnika biologicznego ma być przechowywany przez okres dłuższy niż 10 lat po zakończeniu ostatniego odnotowanego przypadku narażenia

T: Produkcja toksyn

V: Dostępna i zarejestrowana w UE skuteczna szczepionka

Szczepienia zapobiegawcze powinny być przeprowadzane z uwzględnieniem kodeksu zalecanego postępowania, przedstawionego w załączniku VII.

▼ M1**BAKTERIE****i podobne organizmy**

UWAGA: W odniesieniu do czynników biologicznych występujących w tym wykazie wpis dotyczący całego rodzaju z dopiskiem „spp.” odnosi się do innych gatunków należących do tego rodzaju, które nie zostały wyraźnie włączone do wykazu, ale które są znanymi czynnikami chorobotwórczymi dla ludzi. Dalsze informacje znajdują się w uwadze wprowadzającej 3.

Czynnik biologiczny	Klasyfikacja	Uwagi
<i>Actinomadura madurae</i>	2	
<i>Actinomadura pelletieri</i>	2	
<i>Actinomyces gerencseriae</i>	2	
<i>Actinomyces israelii</i>	2	
<i>Actinomyces</i> spp.	2	
<i>Aggregatibacter actinomycetemcomitans</i> (<i>Actinobacillus actinomycetemcomitans</i>)	2	
<i>Anaplasma</i> spp.	2	
<i>Arcanobacterium haemolyticum</i> (<i>Corynebacterium haemolyticum</i>)	2	
<i>Arcobacter butzleri</i>	2	
<i>Bacillus anthracis</i>	3	T
<i>Bacteroides fragilis</i>	2	
<i>Bacteroides</i> spp.	2	
<i>Bartonella bacilliformis</i>	2	
<i>Bartonella quintana</i> (<i>Rochalimaea quintana</i>)	2	
<i>Bartonella</i> (<i>Rochalimaea</i>) spp.	2	
<i>Bordetella bronchiseptica</i>	2	
<i>Bordetella parapertussis</i>	2	
<i>Bordetella pertussis</i>	2	T, V
<i>Bordetella</i> spp.	2	
<i>Borrelia burgdorferi</i>	2	
<i>Borrelia duttonii</i>	2	
<i>Borrelia recurrentis</i>	2	
<i>Borrelia</i> spp.	2	
<i>Brachyspira</i> spp.	2	
<i>Brucella abortus</i>	3	
<i>Brucella canis</i>	3	
<i>Brucella inopinata</i>	3	
<i>Brucella melitensis</i>	3	
<i>Brucella suis</i>	3	
<i>Burkholderia cepacia</i>	2	
<i>Burkholderia mallei</i> (<i>Pseudomonas mallei</i>)	3	
<i>Burkholderia pseudomallei</i> (<i>Pseudomonas pseudomallei</i>)	3	D
<i>Campylobacter fetus</i> subsp. <i>fetus</i>	2	
<i>Campylobacter fetus</i> subsp. <i>venerealis</i>	2	
<i>Campylobacter jejuni</i> subsp. <i>doylei</i>	2	
<i>Campylobacter jejuni</i> subsp. <i>jejuni</i>	2	

▼ M1

Czynnik biologiczny	Klasyfikacja	Uwagi
<i>Campylobacter</i> spp.	2	
<i>Cardiobacterium hominis</i>	2	
<i>Cardiobacterium valvarum</i>	2	
<i>Chlamydia abortus</i> (<i>Chlamydophila abortus</i>)	2	
<i>Chlamydia caviae</i> (<i>Chlamydophila caviae</i>)	2	
<i>Chlamydia felis</i> (<i>Chlamydophila felis</i>)	2	
<i>Chlamydia pneumoniae</i> (<i>Chlamydophila pneumoniae</i>)	2	
<i>Chlamydia psittaci</i> (<i>Chlamydophila psittaci</i>) (szczepy ptasie)	3	
<i>Chlamydia psittaci</i> (<i>Chlamydophila psittaci</i>) (inne szczepy)	2	
<i>Chlamydia trachomatis</i> (<i>Chlamydophila trachomatis</i>)	2	
<i>Clostridium botulinum</i>	2	T
<i>Clostridium difficile</i>	2	T
<i>Clostridium perfringens</i>	2	T
<i>Clostridium tetani</i>	2	T, V
<i>Clostridium</i> spp.	2	
<i>Corynebacterium diphtheriae</i>	2	T, V
<i>Corynebacterium minutissimum</i>	2	
<i>Corynebacterium pseudotuberculosis</i>	2	T
<i>Corynebacterium ulcerans</i>	2	T
<i>Corynebacterium</i> spp.	2	
<i>Coxiella burnetii</i>	3	
<i>Edwardsiella tarda</i>	2	
<i>Ehrlichia</i> spp.	2	
<i>Eikenella corrodens</i>	2	
<i>Elizabethkingia meningoseptica</i> (<i>Flavobacterium meningosepticum</i>)	2	
<i>Enterobacter aerogenes</i> (<i>Klebsiella mobilis</i>)	2	
<i>Enterobacter cloacae</i> subsp. <i>cloacae</i> (<i>Enterobacter cloacae</i>)	2	
<i>Enterobacter</i> spp.	2	
<i>Enterococcus</i> spp.	2	
<i>Erysipelothrix rhusiopathiae</i>	2	
<i>Escherichia coli</i> (z wyjątkiem szczepów niepatogennych)	2	
<i>Escherichia coli</i> , szczepy werotoksyczne (np. O157:H7 lub O103)	3 (*)	T
<i>Fluoribacter bozemanii</i> (<i>Legionella</i>)	2	
<i>Francisella hispaniensis</i>	2	
<i>Francisella tularensis</i> subsp. <i>holarctica</i>	2	
<i>Francisella tularensis</i> subsp. <i>mediasiatica</i>	2	
<i>Francisella tularensis</i> subsp. <i>novicida</i>	2	
<i>Francisella tularensis</i> subsp. <i>tularensis</i>	3	
<i>Fusobacterium necrophorum</i> subsp. <i>funduliforme</i>	2	
<i>Fusobacterium necrophorum</i> subsp. <i>necrophorum</i>	2	
<i>Gardnerella vaginalis</i>	2	

▼ M1

Czynnik biologiczny	Klasyfikacja	Uwagi
<i>Haemophilus ducreyi</i>	2	
<i>Haemophilus influenzae</i>	2	V
<i>Haemophilus</i> spp.	2	
<i>Helicobacter pylori</i>	2	
<i>Helicobacter</i> spp.	2	
<i>Klebsiella oxytoca</i>	2	
<i>Klebsiella pneumoniae</i> subsp. <i>ozaenae</i>	2	
<i>Klebsiella pneumoniae</i> subsp. <i>pneumoniae</i>	2	
<i>Klebsiella pneumoniae</i> subsp. <i>rhinoscleromatis</i>	2	
<i>Klebsiella</i> spp.	2	
<i>Legionella pneumophila</i> subsp. <i>fraseri</i>	2	
<i>Legionella pneumophila</i> subsp. <i>pascullei</i>	2	
<i>Legionella pneumophila</i> subsp. <i>pneumophila</i>	2	
<i>Legionella</i> spp.	2	
<i>Leptospira interrogans</i> (wszystkie serotypy)	2	
<i>Leptospira interrogans</i> spp.	2	
<i>Listeria monocytogenes</i>	2	
<i>Listeria ivanovii</i> subsp. <i>ivanovii</i>	2	
<i>Listeria invanovii</i> subsp. <i>londoniensis</i>	2	
<i>Morganella morganii</i> subsp. <i>morganii</i> (<i>Proteus morganii</i>)	2	
<i>Morganella morganii</i> subsp. <i>sibonii</i>	2	
<i>Mycobacterium abscessus</i> subsp. <i>abscessus</i>	2	
<i>Mycobacterium africanum</i>	3	V
<i>Mycobacterium avium</i> subsp. <i>avium</i> (<i>Mycobacterium avium</i>)	2	
<i>Mycobacterium avium</i> subsp. <i>paratuberculosis</i> (<i>Mycobacterium paratuberculosis</i>)	2	
<i>Mycobacterium avium</i> subsp. <i>silvaticum</i>	2	
<i>Mycobacterium bovis</i>	3	V
<i>Mycobacterium caprae</i> (<i>Mycobacterium tuberculosis</i> subsp. <i>caprae</i>)	3	
<i>Mycobacterium chelonae</i>	2	
<i>Mycobacterium chimaera</i>	2	
<i>Mycobacterium fortuitum</i>	2	
<i>Mycobacterium intracellulare</i>	2	
<i>Mycobacterium kansasii</i>	2	
<i>Mycobacterium leprae</i>	3	
<i>Mycobacterium malmoense</i>	2	
<i>Mycobacterium marinum</i>	2	
<i>Mycobacterium microti</i>	3 (*)	
<i>Mycobacterium pinnipedii</i>	3	
<i>Mycobacterium scrofulaceum</i>	2	
<i>Mycobacterium simiae</i>	2	

▼ M1

Czynnik biologiczny	Klasyfikacja	Uwagi
<i>Mycobacterium szulgai</i>	2	
<i>Mycobacterium tuberculosis</i>	3	V
<i>Mycobacterium ulcerans</i>	3 (*)	
<i>Mycobacterium xenopi</i>	2	
<i>Mycoplasma hominis</i>	2	
<i>Mycoplasma pneumoniae</i>	2	
<i>Mycoplasma</i> spp.	2	
<i>Neisseria gonorrhoeae</i>	2	
<i>Neisseria meningitidis</i>	2	V
<i>Neorickettsia sennetsu</i> (<i>Rickettsia sennetsu</i> , <i>Ehrlichia sennetsu</i>)	2	
<i>Nocardia asteroides</i>	2	
<i>Nocardia brasiliensis</i>	2	
<i>Nocardia farcinica</i>	2	
<i>Nocardia nova</i>	2	
<i>Nocardia otitidiscaviarum</i>	2	
<i>Nocardia</i> spp.	2	
<i>Orientia tsutsugamushi</i> (<i>Rickettsia tsutsugamushi</i>)	3	
<i>Pasteurella multocida</i> subsp. <i>gallicida</i> (<i>Pasteurella gallicida</i>)	2	
<i>Pasteurella multocida</i> subsp. <i>multocida</i>	2	
<i>Pasteurella multocida</i> subsp. <i>septica</i>	2	
<i>Pasteurella</i> spp.	2	
<i>Peptostreptococcus anaerobius</i>	2	
<i>Plesiomonas shigelloides</i>	2	
<i>Porphyromonas</i> spp.	2	
<i>Prevotella</i> spp.	2	
<i>Proteus mirabilis</i>	2	
<i>Proteus penneri</i>	2	
<i>Proteus vulgaris</i>	2	
<i>Providencia alcalifaciens</i> (<i>Proteus inconstans</i>)	2	
<i>Providencia rettgeri</i> (<i>Proteus rettgeri</i>)	2	
<i>Providencia</i> spp.	2	
<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	2	T
<i>Rhodococcus hoagii</i> (<i>Corynebacterium equii</i>)	2	
<i>Rickettsia africae</i>	3	
<i>Rickettsia akari</i>	3 (*)	
<i>Rickettsia australis</i>	3	
<i>Rickettsia canadensis</i>	2	
<i>Rickettsia conorii</i>	3	
<i>Rickettsia heilongjiangensis</i>	3 (*)	
<i>Rickettsia japonica</i>	3	

▼ **M1**

Czynnik biologiczny	Klasyfikacja	Uwagi
<i>Rickettsia montanensis</i>	2	
<i>Rickettsia typhi</i>	3	
<i>Rickettsia prowazekii</i>	3	
<i>Rickettsia rickettsii</i>	3	
<i>Rickettsia sibirica</i>	3	
<i>Rickettsia</i> spp.	2	
<i>Salmonella enterica (choleraesuis)</i> subsp. <i>arizonae</i>	2	
<i>Salmonella</i> Enteritidis	2	
<i>Salmonella Paratyphi A, B, C</i>	2	V
<i>Salmonella Typhi</i>	3 (*)	V
<i>Salmonella Typhimurium</i>	2	
<i>Salmonella</i> (inne serotypy)	2	
<i>Shigella boydii</i>	2	
<i>Shigella dysenteriae</i> (typ 1)	3 (*)	T
<i>Shigella dysenteriae</i> , inne niż typ 1	2	
<i>Shigella flexneri</i>	2	
<i>Shigella sonnei</i>	2	
<i>Staphylococcus aureus</i>	2	T
<i>Streptobacillus moniliformis</i>	2	
<i>Streptococcus agalactiae</i>	2	
<i>Streptococcus dysgalactiae</i> subsp. <i>equisimilis</i>	2	
<i>Streptococcus pneumoniae</i>	2	T, V
<i>Streptococcus pyogenes</i>	2	T
<i>Streptococcus suis</i>	2	
<i>Streptococcus</i> spp.	2	
<i>Treponema carateum</i>	2	
<i>Treponema pallidum</i>	2	
<i>Treponema pertenue</i>	2	
<i>Treponema</i> spp.	2	
<i>Trueperella pyogenes</i>	2	
<i>Ureaplasma parvum</i>	2	
<i>Ureaplasma urealyticum</i>	2	
<i>Vibrio cholerae</i> (włącznie z El Tor)	2	T, V
<i>Vibrio parahaemolyticus (Benecka parahaemolytica)</i>	2	
<i>Vibrio</i> spp.	2	
<i>Yersinia enterocolitica</i> subsp. <i>enterolitica</i>	2	
<i>Yersinia enterocolitica</i> subsp. <i>palaearctica</i>	2	
<i>Yersinia pestis</i>	3	
<i>Yersinia pseudotuberculosis</i>	2	
<i>Yersinia</i> spp.	2	

(*) Zob. pkt 8 uwag wprowadzających.

▼ **M1****WIRUSY (*)**

(*) Zob. pkt 7 uwag wprowadzających.

UWAGA: Wirusy zostały umieszczone w wykazie według rzędu (O), rodziny (F) i rodzaju (G).

Czynnik biologiczny (gatunek wirusa lub wskazany takson)	Klasyfikacja	Uwagi
Buniawirusy (O)		
<i>Hantaviridae</i> (F)		
Hantavirus (G)		
Wirus Andów (gatunki hantawirusów wywołujących hantawirusowy zespół płucny [HPS])	3	
Wirus Bayou	3	
Wirus Black Creek Canal	3	
Wirus Caño Delgado	3	
Wirus Choclo	3	
Wirus Dobrava-Belgrade (gatunki hantawirusów wywołujących gorączkę krwotoczną z zespołem nerkowym [HFRS])	3	
Wirus El Moro Canyon	3	
Wirus Hantaan (gatunki hantawirusów wywołujących gorączkę krwotoczną z zespołem nerkowym [HFRS])	3	
Wirus Laguna Negra	3	
Wirus Prospect Hill	2	
Wirus Puumala (gatunki hantawirusów wywołujących nefropatię epidemiczną [NE])	2	
Wirus Seoul (gatunki hantawirusów wywołujących gorączkę krwotoczną z zespołem nerkowym [HFRS])	3	
Wirus Sin Nombre (gatunki hantawirusów wywołujących hantawirusowy zespół płucny [HPS])	3	
Inne chorobotwórcze hantawirusy	2	
<i>Nairoviridae</i> (F)		
Nairowirus (G)		
Wirus krymsko-kongijskiej gorączki krwotocznej	4	
Wirus Dugbe	2	
Wirus Hazara	2	
Wirus choroby owiec z Nairobi	2	
Inne chorobotwórcze nairowirusy	2	
<i>Peribunyaviridae</i> (F)		
Buniawirus (G)		
Buniawirus Bunyamwera (wirus Germiston)	2	
Buniawirus kalifornijskiego zapalenia mózgu	2	
Buniawirus gorączki Oropouche	3	

▼ M1

Czynnik biologiczny (gatunek wirusa lub wskazany takson)	Klasyfikacja	Uwagi
Inne chorobotwórcze buniawirusy	2	
<i>Phenuiviridae</i> (F)		
Flebowirus (G)		
Flebowirus Bhanja	2	
Flebowirus Punta Toro	2	
Flebowirus gorączki Doliny Rift	3	
Flebowirus gorączki muchy piaskowej serotyp neapolitański (wirus Toscana)	2	
Flebowirus SFTS (zespół wysokiej gorączki z trombocytopenią)	3	
Inne chorobotwórcze flebowirusy	2	
Herpeswirusy (O)		
<i>Herpesviridae</i> (F)		
Cytomegalowirus (G)		
Ludzki betaherpeswirus typu 5 (cytomegalowirus)	2	
Limfokryptowirus (G)		
Ludzki gammaherpeswirus typu 4 (wirus Epsteina-Barr)	2	
Rhadinoowirus (G)		
Ludzki gammaherpeswirus typu 8	2	D
Roseolowirus (G)		
Ludzki betaherpeswirus typu 6 A (ludzki wirus B-limfotropowy)	2	
Ludzki betaherpeswirus typu 6B	2	
Ludzki betaherpeswirus typu 7	2	
Wirus opryszczki pospolitej (G)		
Małpi herpeswirus 1 (herpeswirus simiae, herpeswirus B)	3	
Alfaherpeswirus ludzki 1 (herpeswirus ludzki typu 1, wirus opryszczki pospolitej typu 1)	2	
Alfaherpeswirus ludzki 2 (herpeswirus ludzki typu 2, wirus opryszczki pospolitej typu 2)	2	
Wirus ospy wietrznej (G)		
Ludzki alfaherpeswirus typu 3 (wirus ospy wietrznej-półpaśca)	2	V
Mononegawirusy (O)		
<i>Filoviridae</i> (F)		
Wirus Ebola (G)	4	
Wirus Marburg (G)		
Wirus Marburg	4	
<i>Paramyxoviridae</i> (F)		

▼ M1

Czynnik biologiczny (gatunek wirusa lub wskazany takson)	Klasyfikacja	Uwagi
Avulawirus (G)		
Wirus choroby Newcastle (wirus rzekomego pomoru drobiu)	2	
Henipawirus (G)		
Wirus Hendra	4	
Wirus Nipah	4	
Morbilliwirus (G)		
Wirus odry	2	V
Respirowirus (G)		
Ludzki respirowirus typu 1 (wirus paragrypy typu 1)	2	
Ludzki respirowirus typu 3 (wirus paragrypy typu 3)	2	
Rubulawirus (G)		
Wirus świnki	2	V
Ludzki respirowirus typu 2 (wirus paragrypy typu 2)	2	
Ludzki respirowirus typu 4 (wirus paragrypy typu 4)	2	
<i>Pneumoviridae</i> (F)		
Metapneumowirus (G)		
Orthopneumowirus (G)		
Ludzki orthopneumowirus (wirus RSV)	2	
<i>Rhabdoviridae</i> (F)		
Lyssawirus (G)		
Australijski wirus wścieklizny nietoperzy	3 (**)	V
Wirus Duvenhage	3 (**)	V
Europejski wirus wścieklizny nietoperzy typu 1	3 (**)	V
Europejski wirus wścieklizny nietoperzy typu 2	3 (**)	V
Wirus wścieklizny nietoperzy Lagos	3 (**)	
Mokola lyssawirus	3	
Wirus wścieklizny (RABV)	3 (**)	V
Vesiculowirus (G)		
Wirus pęcherzykowego zapalenia jamy ustnej, szczep Alagoas	2	
Wirus pęcherzykowego zapalenia jamy ustnej, szczep Indiana	2	
Wirus pęcherzykowego zapalenia jamy ustnej, szczep New Jersey	2	
Piry vesiculowirus (Piry virus)	2	
Nidowirusy (O)		

▼ M1

Czynnik biologiczny (gatunek wirusa lub wskazany takson)	Klasyfikacja	Uwagi
<i>Coronaviridae</i> (F)		
Betakoronawirus (G)		
▶ <u>C1</u> Koronawirus SARS-CoV ◀	3	
▼ <u>M2</u>		
Koronawirus zespołu ostrej niewydolności oddechowej 2 (SARS-CoV-2) (†)	3	
▼ <u>M1</u>		
Koronawirus MERS-CoV	3	
Inne chorobotwórcze koronawirusy	2	
Pikornawirusy (O)		
<i>Picornaviridae</i> (F)		
Kardiowirusy (G)		
Wirus Saffold	2	
Cosavirus (G)		
Cosavirus A	2	
Enterowirus (G)		
Enterowirus A	2	
Enterowirus B	2	
Enterowirus C	2	
Enterowirus D, ludzki enterowirus typu 70 (wirus ostrego krwotocznego zapalenia spojówek)	2	
Rynowirusy	2	
Wirus polio typu 1 i 3	2	V
Wirus polio typu 2 (†)	3	V
Wirus żółtaczki (G)		
Wirus żółtaczki typu A (wirus zapalenia wątroby typu A, ludzki enterowirus typu 72)	2	V
Kobuwirus (G)		
Aichiwirus A (Aichi virus 1)	2	
Parechowirus (G)		
Parechowirusy typu A	2	
Parechowirusy B (wirus Ljungana)	2	
Inne chorobotwórcze <i>Picornaviridae</i>	2	
Nieprzyporządkowane (O)		
<i>Adenoviridae</i> (F)	2	
<i>Astroviridae</i> (F)	2	
<i>Arenaviridae</i> (F)		
Mammarenawirus (G)		
Mammarenawirus brazylijski	4	

▼ M1

Czynnik biologiczny (gatunek wirusa lub wskazany takson)	Klasyfikacja	Uwagi
Mammarenawirus Chapare	4	
Mammarenawirus Flexal	3	
Mammarenawirus Guanarito	4	
Mammarenawirus Junín	4	
Mammarenawirus gorączki Lassa	4	
Mammarenawirus Lujo	4	
Mammarenawirus limfocytowego zapalenia opon mózgowych, szczepy neurotro- powe	2	
Mammarenawirus limfocytowego zapalenia opon mózgowych (inne szczepy)	2	
Mammarenawirus Machupo	4	
Mammarenawirus Mobala	2	
Mammarenawirus Mopeia	2	
Mammarenawirus Tacaribe	2	
Mammarenawirus Whitewater Arroyo	3	
<i>Caliciviridae</i> (F)		
Norowirus (G)		
Wirus Norwalk	2	
Inne chorobotwórcze <i>Caliciviridae</i>	2	
<i>Hepadnaviridae</i> (F)		
Ortohepadnawirus (G)		
Wirus zapalenia wątroby typu B	3 (**)	V, D
<i>Hepeviridae</i> (F)		
Ortohepewirus (G)		
Ortohepewirus A (wirus zapalenia wątroby typu E)	2	
<i>Flaviviridae</i> (F)		
Flawiwirus (G)		
Wirus denga	3	
Wirus japońskiego zapalenia mózgu	3	V
Wirus choroby lasu Kyasanur	3	V
Wirus choroby skokowej owiec	3 (**)	
Wirus zapalenia mózgu doliny Murray (wirus australijskiego zapalenia mózgu)	3	
Wirus omskiej gorączki krwotocznej	3	
Wirus Powassan	3	
Wirus Rocio	3	

▼ M1

Czynnik biologiczny (gatunek wirusa lub wskazany takson)	Klasyfikacja	Uwagi
Wirus zapalenia mózgu St. Louis	3	
Wirus kleszczowego zapalenia mózgu		
Wirus Absettarov	3	
Wirus Hanzalova	3	
Wirus Hypr	3	
Wirus Kumlinge	3	
Wirus Negishi	3	
Wirus rosyjskiego wiosenno-letniego zapalenia mózgu (*)	3	V
Wirus kleszczowego zapalenia mózgu (podtyp środkowoeuropejski)	3 (**)	V
Wirus kleszczowego zapalenia mózgu (podtyp dalekowschodni)	3	
Wirus kleszczowego zapalenia mózgu (podtyp syberyjski)	3	V
Wirus Wesselsbron	3 (**)	
Wirus gorączki Zachodniego Nilu	3	
Wirus żółtej gorączki	3	V
Wirus Zika	2	
Inne chorobotwórcze flawiwirusy	2	
Hepaciwirus (G)		
Hepaciwirus C (wirus zapalenia wątroby typu C)	3 (**)	D
<i>Orthomyxoviridae</i> (F)		
Wirus grypy gamma (G)		
Wirus grypy typu C	2	V (e)
Wirus grypy typu A (G)		
Wysoce patogenne wirusy ptasiej grypy HPAIV (H5), np. H5N1	3	
Wysoce patogenne wirusy ptasiej grypy HPAIV (H7), np. H7N7, H7N9	3	
Wirus grypy typu A	2	V (e)
Wirus A grypy typu A/Nowy Jork/1/18 (H1N1) (hiszpanka 1918)	3	
Wirus A grypy typu A/Singapur/1/57 (H2N2)	3	
Nisko patogenny wirus ptasiej grypy (LPAI) H7N9	3	
Wirus grypy typu B (G)		
Wirus grypy typu B	2	V (e)
Wirus Thogoto (G)		
Wirus Dhori (przenoszone przez kleszcze <i>orthomyxoviridae</i> : Dhori)	2	
Wirus Thogoto (przenoszone przez kleszcze <i>orthomyxoviridae</i> : Thogoto)	2	

▼ M1

Czynnik biologiczny (gatunek wirusa lub wskazany takson)	Klasyfikacja	Uwagi
<i>Papillomaviridae</i> (F)	2	D ^(d)
<i>Parvoviridae</i> (F)		
Erytroparwowirus (G)		
Erytroparwowirus naczelnych 1 (ludzki parwowirus, wirus B19)	2	
<i>Polyomaviridae</i> (F)		
Betapoliomawirus (G)		
Ludzki poliomawirus 1 (wirus BK)	2	D ^(d)
Ludzki poliomawirus 2 (wirus JC)	2	D ^(d)
<i>Poxviridae</i> (F)		
Molluscipoxwirus (G)		
Wirus mięczaka zakaźnego	2	
Orthopoxwirus (G)		
Wirus ospy krów	2	
Wirus ospy małp	3	V
Wirus krowianki (w tym wirus ospy bawołów ^(e) , wirus ospy słoni ^(f) , wirus ospy królików ^(g))	2	
Wirus ospy prawdziwej (major i minor)	4	V
Parapoxwirus (G)		
Wirus Orf	2	
Wirus rzekomej ospy krowiej (wirus guzków dojarek, parapoxvirus bovis)	2	
Wirus Yatapox (G)		
Wirus Tanapox	2	
Wirus Yaba	2	
<i>Reoviridae</i> (F)		
Wirus Seadorna (G)		
Wirus Banna	2	
Wirus Colti (G)	2	
Rotawirus (G)	2	
Orbiwirus (G)	2	
<i>Retroviridae</i> (F)		
Deltaretrowirus (G)		
Wirus limfotropowy komórek T naczelnych 1 (ludzki wirus limfotropowy komórek T typu 1)	3 (**)	D
Wirus limfotropowy komórek T naczelnych 2 (ludzki wirus limfotropowy komórek T typu 2)	3 (**)	D

▼ **M1**

Czynnik biologiczny (gatunek wirusa lub wskazany takson)	Klasyfikacja	Uwagi
Lentivirus (G)		
Ludzki wirus nabytego niedoboru odporności 1	3 (**)	D
Ludzki wirus nabytego niedoboru odporności 2	3 (**)	D
Małpi wirus niedoboru odporności (SIV) ^(h)	2	
<i>Togaviridae</i> (F)		
Alfawirus (G)		
Wirus Cabassou	3	
Wirus wschodniego zapalenia mózgu i rdzenia koni	3	V
Wirus Bebaru	2	
Wirus Chikungunya	3 (**)	
Wirus Everglades	3 (**)	
Wirus Mayaro	3	
Wirus Mucambo	3 (**)	
Wirus Ndumu	3 (**)	
Wirus O'nyong-nyong	2	
Wirus Ross River	2	
Wirus gorączki lasu Semliki	2	
Wirus Sindbis	2	
Wirus Tonate	3 (**)	
Wirus wenezuelskiego zapalenia mózgu i rdzenia koni	3	V
Wirus zachodniego zapalenia mózgu i rdzenia koni	3	V
Inne chorobotwórcze alfawirusy	2	
Rubiwirus (G)		
Wirus różyczki	2	V
<i>Nieprzyporządkowane</i> (F)		
Deltawirus (G)		
Wirus zapalenia wątroby typu D ^(b)	2	V, D

(*) Zob. pkt 7 uwag wprowadzających

(¹) Klasyfikacja zgodna z globalnym planem działania Światowej Organizacji Zdrowia mającym na celu zminimalizowanie ryzyka zakażenia wirusem polio związanym z miejscami przechowywania po eradykacji według typu dzikich szczepów wirusa polio i stopniowym zaprzestaniu stosowania doustnej szczepionki przeciw polio.

(**) Zob. pkt 8 uwag wprowadzających.

(^a) Kleszczowe zapalenie mózgu.

(^b) Wirus zapalenia wątroby typu zapalenia wątroby jest chorobotwórczy u pracowników jedynie w obecności jednoczesnego lub wtórnego zakażenia wywołanego wirusem zapalenia wątroby typu B. Szczepienie przeciwko wirusowi zapalenia wątroby typu B chroni więc pracowników, którzy nie zostali zakażeni wirusem zapalenia wątroby typu B, przed wirusowym zapaleniem wątroby typu D.

(^c) Tylko dla typu A i B.

(^d) Zalecane dla pracy przy bezpośrednim kontakcie z tymi czynnikami.

(^e) Wyróżnia się dwa wirusy: jeden to rodzaj wirusa ospy bawołów, a drugi to wariant wirusa krowianki.

(^f) Wariant wirusa ospy krów.

(^g) Wariant wirusa krowianki.

(^h) W chwili obecnej nie ma dowodów na występowanie u ludzi choroby wywołanej przez inne retrowirusy występujące u małp. Zapobiegawczo dla prac przy nich zalecany jest poziom hermetyczności 3.

► **M2** (ⁱ) Zgodnie z art. 16 ust. 1 lit. c) diagnostyczne prace laboratoryjne niewiązujące się z namnażaniem SARS-CoV-2 powinny być prowadzone w obiektach stosujących procedury równoważne przynajmniej poziomowi hermetyczności 2. Prace obejmujące namnażanie SARS-CoV-2 powinny być przeprowadzane w laboratorium o poziomie hermetyczności 3 z ciśnieniem powietrza utrzymanym na poziomie niższym od ciśnienia atmosferycznego. ◀

▼ **M1****CZYNNIKI PASAŻOWALNYCH ENCEFALOPATII GĄBCZASTYCH**

Czynnik biologiczny	Klasyfikacja	Uwagi
Czynnik choroby Creutzfeldta-Jakoba	3 (*)	D (a)
Wariant czynnika choroby Creutzfeldta-Jakoba	3 (*)	D (a)
Czynnik gąbczastej encefalopatii bydła (BSE) oraz innych zwierzęcych gąbczastych encefalopatii przenośnych TSE	3 (*)	D (a)
Czynnik zespołu Gerstmann-Sträusslera-Scheinkera	3 (*)	D (a)
Czynnik choroby Kuru	3 (*)	D (a)
Czynnik trzęsawki owiec	2	

(*) Zob. pkt 8 uwag wprowadzających.

(a) Zalecane dla pracy przy bezpośrednim kontakcie z tymi czynnikami.

PASOŻYTY

UWAGA: W odniesieniu do czynników biologicznych występujących w tym wykazie wpis dotyczący całego rodzaju z dopiskiem „spp.” odnosi się do innych gatunków należących do tego rodzaju, które nie zostały wyraźnie włączone do wykazu, ale które są znanymi czynnikami chorobotwórczymi dla ludzi. Dalsze informacje znajdują się w uwadze wprowadzającej 3.

Czynnik biologiczny	Klasyfikacja	Uwagi
<i>Acanthamoeba castellani</i>	2	
<i>Ancylostoma duodenale</i>	2	
<i>Angiostrongylus cantonensis</i>	2	
<i>Angiostrongylus costaricensis</i>	2	
<i>Anisakis simplex</i>	2	A
<i>Ascaris lumbricoides</i>	2	A
<i>Ascaris suum</i>	2	A
<i>Babesia divergens</i>	2	
<i>Babesia microti</i>	2	
<i>Balamuthia mandrillaris</i>	3	
<i>Balantidium coli</i>	2	
<i>Brugia malayi</i>	2	
<i>Brugia pahangi</i>	2	
<i>Brugia timori</i>	2	
<i>Capillaria philippinensis</i>	2	
<i>Capillaria</i> spp.	2	
<i>Clonorchis sinensis</i> (<i>Opisthorchis sinensis</i>)	2	
<i>Clonorchis viverrini</i> (<i>Opisthorchis viverrini</i>)	2	
<i>Cryptosporidium hominis</i>	2	
<i>Cryptosporidium parvum</i>	2	

▼ M1

Czynnik biologiczny	Klasyfikacja	Uwagi
<i>Cyclospora cayetanensis</i>	2	
<i>Dicrocoelium dentriticum</i>	2	
<i>Dipetalonema streptocerca</i>	2	
<i>Diphyllobothrium latum</i>	2	
<i>Dracunculus medinensis</i>	2	
<i>Echinococcus granulosus</i>	3 (*)	
<i>Echinococcus multilocularis</i>	3 (*)	
<i>Echinococcus oligarthrus</i>	3 (*)	
<i>Echinococcus vogeli</i>	3 (*)	
<i>Entamoeba histolytica</i>	2	
<i>Enterobius vermicularis</i>	2	
<i>Enterocytozoon bieneusi</i>	2	
<i>Fasciola gigantica</i>	2	
<i>Fasciola hepatica</i>	2	
<i>Fasciolopsis buski</i>	2	
<i>Giardia lamblia</i> (<i>Giardia duodenalis</i> , <i>Giardia intestinalis</i>)	2	
<i>Heterophyes</i> spp.	2	
<i>Hymenolepis diminuta</i>	2	
<i>Hymenolepis nana</i>	2	
<i>Leishmania aethiopica</i>	2	
<i>Leishmania braziliensis</i>	3 (*)	
<i>Leishmania donovani</i>	3 (*)	
<i>Leishmania guyanensis</i> (<i>Viannia guyanensis</i>)	3 (*)	
<i>Leishmania infantum</i> (<i>Leishmania chagasi</i>)	3 (*)	
<i>Leishmania major</i>	2	
<i>Leishmania mexicana</i>	2	
<i>Leishmania panamensis</i> (<i>Viannia panamensis</i>)	3 (*)	
<i>Leishmania peruviana</i>	2	
<i>Leishmania tropica</i>	2	
<i>Leishmania</i> spp.	2	
<i>Loa loa</i>	2	
<i>Mansonella ozzardi</i>	2	
<i>Mansonella perstans</i>	2	
<i>Mansonella streptocerca</i>	2	

▼ M1

Czynnik biologiczny	Klasyfikacja	Uwagi
<i>Metagonimus</i> spp.	2	
<i>Naegleria fowleri</i>	3	
<i>Necator americanus</i>	2	
<i>Onchocerca volvulus</i>	2	
<i>Opisthorchis felineus</i>	2	
<i>Opisthorchis</i> spp.	2	
<i>Paragonimus westermani</i>	2	
<i>Paragonimus</i> spp.	2	
<i>Plasmodium falciparum</i>	3 (*)	
<i>Plasmodium knowlesi</i>	3 (*)	
<i>Plasmodium</i> spp. (ludzki i małpi)	2	
<i>Sarcocystis suihominis</i>	2	
<i>Schistosoma haematobium</i>	2	
<i>Schistosoma intercalatum</i>	2	
<i>Schistosoma japonicum</i>	2	
<i>Schistosoma mansoni</i>	2	
<i>Schistosoma mekongi</i>	2	
<i>Strongyloides stercoralis</i>	2	
<i>Strongyloides</i> spp.	2	
<i>Taenia saginata</i>	2	
<i>Taenia solium</i>	3 (*)	
<i>Toxocara canis</i>	2	
<i>Toxocara cati</i>	2	
<i>Toxoplasma gondii</i>	2	
<i>Trichinella nativa</i>	2	
<i>Trichinella nelsoni</i>	2	
<i>Trichinella pseudospiralis</i>	2	
<i>Trichinella spiralis</i>	2	
<i>Trichomonas vaginalis</i>	2	
<i>Trichostrongylus orientalis</i>	2	
<i>Trichostrongylus</i> spp.	2	
<i>Trichuris trichiura</i>	2	
<i>Trypanosoma brucei brucei</i>	2	
<i>Trypanosoma brucei gambiense</i>	2	

▼ **M1**

Czynnik biologiczny	Klasyfikacja	Uwagi
<i>Trypanosoma brucei rhodesiense</i>	3 (*)	
<i>Trypanosoma cruzi</i>	3 (*)	
<i>Wuchereria bancrofti</i>	2	

(*) Zob. pkt 8 uwag wprowadzających.

GRZYBY

UWAGA: W odniesieniu do czynników biologicznych występujących w tym wykazie wpis dotyczący całego rodzaju z dopiskiem „spp.” odnosi się do innych gatunków należących do tego rodzaju, które nie zostały wyraźnie włączone do wykazu, ale które są znanymi czynnikami chorobotwórczymi dla ludzi. Dalsze informacje znajdują się w uwadze wprowadzającej 3.

Czynnik biologiczny	Klasyfikacja	Uwagi
<i>Aspergillus flavus</i>	2	A
<i>Aspergillus fumigatus</i>	2	A
<i>Aspergillus</i> spp.	2	
<i>Blastomyces dermatitidis</i> (<i>Ajellomyces dermatitidis</i>)	3	
<i>Blastomyces gilchristii</i>	3	
<i>Candida albicans</i>	2	A
<i>Candida dubliniensis</i>	2	
<i>Candida glabrata</i>	2	
<i>Candida parapsilosis</i>	2	
<i>Candida tropicalis</i>	2	
<i>Cladophialophora bantiana</i> (<i>Xylohypha bantiana</i> , <i>Cladosporium bantianum</i> , <i>trichoides</i>)	3	
<i>Cladophialophora modesta</i>	3	
<i>Cladophialophora</i> spp.	2	
<i>Coccidioides immitis</i>	3	A
<i>Coccidioides posadasii</i>	3	A
<i>Cryptococcus gattii</i> (<i>Filobasidiella neoformans</i> var. <i>bacillispora</i>)	2	A
<i>Cryptococcus neoformans</i> (<i>Filobasidiella neoformans</i> var. <i>neoformans</i>)	2	A
<i>Emmonsia parva</i> var. <i>parva</i>	2	
<i>Emmonsia parva</i> var. <i>crescens</i>	2	
<i>Epidermophyton floccosum</i>	2	A
<i>Epidermophyton</i> spp.	2	
<i>Fonsecaea pedrosoi</i>	2	
<i>Histoplasma capsulatum</i>	3	
<i>Histoplasma capsulatum</i> var. <i>farcinosum</i>	3	
<i>Histoplasma duboisii</i>	3	

▼ **M1**

Czynnik biologiczny	Klasyfikacja	Uwagi
<i>Madurella grisea</i>	2	
<i>Madurella mycetomatis</i>	2	
<i>Microsporium</i> spp.	2	A
<i>Nannizzia</i> spp.	2	
<i>Neotestudina rosatii</i>	2	
<i>Paracoccidioides brasiliensis</i>	3	A
<i>Paracoccidioides lutzii</i>	3	
<i>Paraphyton</i> spp.	2	
<i>Rhinocladiella mackenziei</i>	3	
<i>Scedosporium apiospermum</i>	2	
<i>Scedosporium prolificans (inflatum)</i>	2	
<i>Sporothrix schenckii</i>	2	
<i>Talaromyces marneffeii (Penicillium marneffeii)</i>	2	A
<i>Trichophyton rubrum</i>	2	A
<i>Trichophyton tonsurans</i>	2	A
<i>Trichophyton</i> spp.	2	

▼ B*ZAŁĄCZNIK IV***PRAKTYCZNE ZALECENIA DLA KONTROLI ZDROWOTNEJ PRACOWNIKÓW****(art. 14 ust. 8)**

1. Lekarz lub władza odpowiedzialna za kontrolę zdrowotną pracowników narażonych na czynniki biologiczne musi znać warunki i okoliczności narażenia każdego z pracowników.
2. Kontrola zdrowotna pracowników musi być przeprowadzana zgodnie z zasadami i praktyką medycyny pracy: musi obejmować przynajmniej następujące środki:
 - gromadzenie danych na temat stanu zdrowia i przebiegu pracy zawodowej,
 - indywidualna ocena stanu zdrowia pracownika,
 - w miarę potrzeb, monitorowanie biologiczne, a także wykrywanie wczesnych i odwracalnych skutków.

Każdy pracownik poddany kontroli zdrowotnej może być skierowany do przeprowadzenia dalszych badań, w świetle najaktualniejszych danych dostępnych w dziedzinie medycyny pracy.

▼ **M1**

ZAŁĄCZNIK V

**WSKAZÓWKI DOTYCZĄCE ŚRODKÓW HERMETYCZNOŚCI
I STOPNI HERMETYCZNOŚCI**

(art. 15 ust. 3 i art. 16 ust. 1 lit. a) i b))

Uwaga wstępna

Środki zawarte w niniejszym załączniku stosuje się zgodnie z rodzajem wykonywanej czynności, oceną ryzyka dla pracowników oraz rodzajem danego czynnika biologicznego.

W tabeli określenie „zalecane” oznacza, że środki powinny być zasadniczo stosowane, o ile wyniki oceny, o której mowa w art. 3 ust. 2, nie wskazują inaczej.

A. Środki hermetyczności	B. Stopień hermetyczności		
	2	3	4
Miejsce pracy			
1. Miejsce pracy należy oddzielić od innych czynności wykonywanych w tym samym budynku	Nie	Zalecane	Tak
2. Miejsce pracy powinno posiadać możliwość szczelnego zamknięcia umożliwiające przeprowadzenie fumigacji	Nie	Zalecane	Tak
Obiekty			
3. Nad skażonym materiałem, włącznie z wszelkimi zwierzętami, należy pracować w bezpiecznym pomieszczeniu lub izolatce lub innym odpowiednim pomieszczeniu zamkniętym.	W stosownym przypadku	Tak, jeżeli zakażenie przenoszone jest drogą powietrzną	Tak
Wyposażenie			
4. Powietrze wprowadzane do miejsca pracy i wyprowadzane z niego powinno przechodzić przez filtry (HEPA ⁽¹⁾) lub podobne	Nie	Tak, dla powietrza wyprowadzanego	Tak, dla powietrza wprowadzanego i wyprowadzanego
5. Ciśnienie powietrza w miejscu pracy powinno być utrzymywane na poziomie niższym od ciśnienia atmosferycznego	Nie	Zalecane	Tak
6. Powierzchnie nieprzepuszczalne dla wody i łatwo zmywalne	Tak, dla stołów i podłóg	Tak, dla stołów, podłóg i innych powierzchni określonych w ocenie ryzyka	Tak, dla stołów, ścian, podłóg i sufitu
7. Powierzchnie odporne na kwasy, zasady, rozpuszczalniki, środki dezynfekcyjne	Zalecane	Tak	Tak
System pracy			
8. Dostęp wyłącznie dla osób uprawnionych	Zalecane	Tak	Tak, przez służbę powietrzną ⁽²⁾
9. Skuteczna kontrola wektorów zakażeń, np. gryzoni i owadów	Zalecane	Tak	Tak
10. Określone procedury dezynfekcji	Tak	Tak	Tak
11. Bezpieczne sposoby przechowywania czynnika biologicznego	Tak	Tak	Tak, bezpieczne przechowywanie

▼ **M1**

A. Środki hermetyczności	B. Stopień hermetyczności		
	2	3	4
12. Pracownicy powinni wziąć prysznic przed opuszczeniem pomieszczenia zamkniętego	Nie	Zalecane	Zalecane
Odpady			
13. Zatwierdzony proces inaktywacji w celu bezpiecznego usuwania zwłok zwierzęcych	Zalecane	Tak, na miejscu lub poza nim	Tak, na miejscu
Inne środki			
14. Laboratorium powinno zawierać swoje własne wyposażenie	Nie	Zalecane	Tak
15. Okno do obserwacji lub podobne rozwiązanie, tak aby znajdujący się wewnątrz pracownicy mogli być widoczni	Zalecane	Zalecane	Tak

(¹) HEPA: wysokosprawny filtr powietrza.

(²) Śluza powietrzna: Wejście musi odbywać się przez śluzę powietrzną, która jest pomieszczeniem odizolowanym od laboratorium. Strona czysta śluzy powietrznej musi być odseparowana od strony ograniczonego wstępu pomieszczeniem z prysznicami lub szatnią i najlepiej z drzwiami ryglowanymi od wewnątrz.

▼ **M1**

ZAŁĄCZNIK VI

HERMETYCZNOŚĆ W PROCESACH PRZEMYSŁOWYCH

(art. 4 ust. 1 i art. 16 ust. 2 lit. a)

Uwaga wstępna

W tabeli określenie „zalecane” oznacza, że środki powinny być zasadniczo stosowane, o ile wyniki oceny, o której mowa w art. 3 ust. 2, nie wskazują inaczej.

Czynniki biologiczne grupy 1

W przypadku pracy z czynnikami biologicznymi grupy 1, w tym z atenuowanymi szczepionkami, należy stosować odpowiednie zasady bezpieczeństwa i higieny pracy.

Czynniki biologiczne grupy 2, 3 i 4

Może być konieczne wybranie i połączenie wymagań dotyczących hermetyczności, zamieszczonych poniżej w różnych kategoriach, na podstawie oceny ryzyka odnoszącej się do każdego konkretnego procesu lub części procesu.

A. Środki hermetyczności	B. Stopień hermetyczności		
	2	3	4
Informacje ogólne			
1. Praca z żywymi mikroorganizmami powinna odbywać się w systemie, który fizycznie oddziela proces technologiczny od środowiska	Tak	Tak	Tak
2. Gazy wylotowe z systemu zamkniętego powinny być oczyszczane, tak aby:	zminimalizować uwalnianie	zapobiec uwalnianiu	zapobiec uwalnianiu
3. Pobieranie próbek, dodawanie materiałów do systemu zamkniętego oraz przenoszenie żywych mikroorganizmów do innych systemów zamkniętych, powinno być przeprowadzane tak, aby:	zminimalizować uwalnianie	zapobiec uwalnianiu	zapobiec uwalnianiu
4. Płynne hodowle nie powinny być usuwane z systemu zamkniętego, jeżeli żywe mikroorganizmy nie zostały poddane:	inaktywacji za pomocą zatwierdzonych środków chemicznych lub fizycznych	inaktywacji za pomocą zatwierdzonych środków chemicznych lub fizycznych	inaktywacji za pomocą zatwierdzonych środków chemicznych lub fizycznych
5. Uszczelnienia powinny być zaprojektowane tak, aby:	zminimalizować uwalnianie	zapobiec uwalnianiu	zapobiec uwalnianiu
6. Kontrolowany obszar powinien być tak zaprojektowany, aby zawierał odpływ wszelkiej zawartości systemu zamkniętego	Nie	Zalecane	Tak
7. Kontrolowany obszar powinien posiadać możliwość szczelnego zamknięcia umożliwiającego przeprowadzenie fumigacji	Nie	Zalecane	Tak
Obiekty			
8. Pracownikom należy zapewnić możliwość odkażania i mycia	Tak	Tak	Tak
Wyposażenie			
9. Powietrze wprowadzane do obszaru kontrolowanego i wyprowadzane z niego powinno przechodzić przez filtry HEPA (1)	Nie	Zalecane	Tak
10. Ciśnienie powietrza w obszarze kontrolowanym powinno być utrzymywane na poziomie niższym od ciśnienia atmosferycznego	Nie	Zalecane	Tak

▼ **M1**

A. Środki hermetyczności	B. Stopień hermetyczności		
	2	3	4
11. Obszar kontrolowany powinien być odpowiednio wentylowany w celu zminimalizowania skażenia powietrza	Zalecane	Zalecane	Tak
System pracy			
12. Systemy zamknięte ⁽²⁾ powinny znajdować się na obszarze kontrolowanym	Zalecane	Zalecane	Tak, wybudowane specjalnie w tym celu
13. Należy umieścić znaki zagrożenia biologicznego	Zalecane	Tak	Tak
14. Dostęp powinien być ograniczony tylko do osób uprawnionych	Zalecane	Tak	Tak, przez służbę powietrzną ⁽³⁾
15. Pracownicy powinni wziąć prysznic przed opuszczeniem obszaru kontrolowanego	Nie	Zalecane	Tak
16. Pracownicy powinni nosić odzież ochronną	Tak, odzież robocza	Tak	Tak, pełna zmiana ubrania
Odpady			
17. Ścieki z umywalni i pryszniców powinny być zbierane i poddawane inaktywacji przed uwolnieniem	Nie	Zalecane	Tak
18. Oczyszczanie ścieków przed ostatecznym odprowadzeniem	inaktywacja za pomocą zatwierdzonych środków chemicznych lub fizycznych	inaktywacja za pomocą zatwierdzonych środków chemicznych lub fizycznych	inaktywacja za pomocą zatwierdzonych środków chemicznych lub fizycznych

⁽¹⁾ HEPA: wysokosprawny filtr powietrza.

⁽²⁾ System zamknięty: System, który fizycznie oddziela proces od środowiska (np. inkubator, cysterny itp.).

⁽³⁾ Służba powietrzna: Wejście musi odbywać się przez służbę powietrzną, która jest pomieszczeniem odizolowanym od laboratorium. Strona czysta służby powietrznej musi być odseparowana od strony ograniczonego wstępu pomieszczeniem z prysznicami lub szatnią i najlepiej z drzwiami ryglowanymi od wewnątrz

▼B

ZALĄCZNIK VII

ZALECANY KODEKS ZASAD POSTĘPOWANIA ODNOŚNIE DO SZCZEPIEŃ

(art. 14 ust. 3)

1. Jeżeli ocena określona w art. 3 ust. 2 wskazuje, że istnieje ryzyko dla zdrowia i bezpieczeństwa pracowników z powodu ich narażenia na czynniki biologiczne, na które istnieją skuteczne szczepionki, ich pracodawcy powinni zaoferować im wykonanie szczepień.
2. Szczepienie należy przeprowadzać zgodnie z przepisami krajowymi i/lub praktyką.

Pracowników należy informować o korzyściach oraz wadach zarówno szczepienia, jak i niezaszczepienia się.
3. Szczepienie należy zaoferować pracownikom nieodpłatnie.
4. Zaświadczenie o szczepieniu może być sporządzone i udostępnione zainteresowanemu pracownikowi oraz, na żądanie, właściwym władzom.

▼B*ZALĄCZNIK VIII***CZĘŚĆ A**

Uchylona dyrektywa oraz jej kolejne zmiany

(określone w art. 21)

dyrektywa Rady 90/679/EWG (Dz.U. L 374 z 31.12.1990, str. 1)

dyrektywa Rady 93/88/EWG (Dz.U. L 268 z 29.10.1993, str. 71)

dyrektywa Komisji 95/30/WE (Dz.U. L 155 z 6.7.1995, str. 41)

dyrektywa Komisji 97/59/WE (Dz.U. L 282 z 15.10.1997 str. 33)

dyrektywa Komisji 97/65/WE (Dz.U. L 335 z 6.12.1997, str. 17)

CZĘŚĆ B

Terminy transpozycji do prawa krajowego

(określone w art. 21)

Dyrektywa	Termin transpozycji
90/679/EWG	28 listopada 1993 r.
93/88/EWG	30 kwietnia 1994 r.
95/30/WE	30 listopada 1996 r.
97/59/WE	31 marca 1998 r.
97/65/WE	30 czerwca 1998 r.

ZALĄCZNIK IX

TABELA KORELACJI

dyrektywa 90/679/EWG	Niniejsza dyrektywa
art. 1	art. 1
art. 2, lit. a)	art. 2, akapit pierwszy, lit. a)
art. 2, lit. b)	art. 2, akapit pierwszy, lit. b)
art. 2, lit. c)	art. 2, akapit pierwszy, lit. c)
art. 2, lit. d)	art. 2, akapit drugi
art. 3 ust. 1	art. 3 ust. 1
art. 3 ust. 2 lit. a)	art. 3 ust. 2, akapit pierwszy
art. 3 ust. 2 lit. b)	art. 3 ust. 2, akapit drugi
art. 3 ust. 2 lit. c)	art. 3 ust. 2, akapit trzeci
art. 3 ust. 2 lit. d)	art. 3 ust. 2, akapit czwarty
art. 3 ust. 3, tiret pierwsze	art. 3 ust. 3 lit. a)
art. 3 ust. 3, tiret drugie	art. 3 ust. 3 lit. b)
art. 3 ust. 3, tiret trzecie	art. 3 ust. 3 lit. c)
art. 3 ust. 3, tiret czwarte	art. 3 ust. 3 lit. d)
art. 3 ust. 3, tiret piąte	art. 3 ust. 3 lit. e)
art. 4	art. 4
art. 5	art. 5
art. 6	art. 6
art. 7 ust. 1, tiret pierwsze	art. 7 ust. 1 lit. a)
art. 7 ust. 1, tiret drugie	art. 7 ust. 1 lit. b)
art. 7 ust. 1, tiret trzecie	art. 7 ust. 1 lit. c)
art. 7 ust. 1, tiret czwarte	art. 7 ust. 1 lit. d)
art. 7 ust. 1, tiret piąte	art. 7 ust. 1 lit. e)
art. 7 ust. 1, tiret szóste	art. 7 ust. 1 lit. f)
art. 7 ust. 2	art. 7 ust. 2
art. 7 ust. 3	art. 7 ust. 3
art. 8 ust. 1 lit. a) - e)	art. 8 ust. 1 lit. a) - e)
art. 8 ust. 2 lit. a)	art. 8 ust. 2, akapit pierwszy
art. 8 ust. 2 lit. b)	art. 8 ust. 2, akapit drugi
art. 8 ust. 3	art. 8 ust. 3
art. 9 ust. 1 lit. a) - e)	art. 9 ust. 1 lit. a) - e)
art. 9 ust. 2, tiret pierwsze	art. 9 ust. 2 lit. a)

▼B

dyrektywa 90/679/EWG	Niniejsza dyrektywa
art. 9 ust. 2, tiret drugie	art. 9 ust. 2 lit. b)
art. 9 ust. 2, tiret trzecie	art. 9 ust. 2 lit. c)
art. 10 ust. 1, tiret pierwsze	art. 10 ust. 1 lit. a)
art. 10 ust. 1, tiret drugie	art. 10 ust. 1 lit. b)
art. 10 ust. 2-6	art. 10 ust. 2-6
art. 11 ust. 1	art. 11 ust. 1
art. 11 ust. 2, akapit drugi, tiret pierwsze	art. 11 ust. 2, akapit drugi, lit. a)
art. 11 ust. 2, akapit drugi, tiret drugie	art. 11 ust. 2, akapit drugi, lit. b)
art. 11 ust. 2, akapit drugi, tiret trzecie	art. 11 ust. 2, akapit drugi, lit. c)
art. 11 ust. 2, akapit drugi, tiret czwarte	art. 11 ust. 2, akapit drugi, lit. d)
art. 11 ust. 2, akapit drugi, tiret piąte	art. 11 ust. 2, akapit drugi, lit. e)
art. 11 ust. 3	art. 11 ust. 3
art. 12	art. 12
art. 13 ust. 1, tiret pierwsze	art. 13 ust. 1 lit. a)
art. 13 ust. 1, tiret drugie	art. 13 ust. 1 lit. b)
art. 13 ust. 1, tiret trzecie	art. 13 ust. 1 lit. c)
art. 13 ust. 2-4	art. 13 ust. 2-4
art. 14 ust. 1	art. 14 ust. 1
art. 14 ust. 2, tiret pierwsze	art. 14 ust. 2 lit. a)
art. 14 ust. 2, tiret drugie	art. 14 ust. 2 lit. b)
art. 14 ust. 3-6	art. 14 ust. 3-6
art. 14 ust. 7, tiret pierwsze	art. 14 ust. 7 lit. a)
art. 14 ust. 7, tiret drugie	art. 14 ust. 7 lit. b)
art. 14 ust. 8	art. 14 ust. 8
art. 14 ust. 9	art. 14 ust. 9
art. 15	art. 15
art. 16 ust. 1	art. 16 ust. 1
art. 16 ust. 2 lit. a)	art. 16 ust. 2 lit. a)
art. 16 ust. 2 lit. b)	art. 16 ust. 2 lit. b)
art. 16 ust. 2 lit. c)	art. 16 ust. 3
art. 17	art. 17
art. 18 ust. 1	—

▼B

dyrektywa 90/679/EWG	Niniejsza dyrektywa
art. 18 ust. 2	art. 18 ust. 1
art. 18 ust. 3	art. 18 ust. 2
art. 18 ust. 4	art. 18 ust. 3
art. 19	art. 19
art. 20 ust. 1	—
art. 20 ust. 2	art. 20
—	art. 21
—	art. 22
—	art. 23
załącznik I	załącznik I
załącznik II	załącznik II
załącznik III	załącznik III
załącznik IV	załącznik IV
załącznik V	załącznik V
załącznik VI	załącznik VI
załącznik VII	załącznik VII
—	załącznik VIII
—	załącznik IX